

עֲשֵׂה אֶת הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן כְּמוֹ שֶׁהָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, וְהַכֹּל זֶה כְּנֶגֶד זֶה, [כְּדִי לְהוֹיֵת זֶה כְּנֶגֶד זֶה] וְהוּא כְבוֹדוֹ לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כִּף זֶה וְדָאֵי, וּבְרָא אָדָם עַל הַכֹּל. זֶהוּ שְׁכַתּוּב (ישעיה מו) אֲנֹכִי עֲשִׂיתִי אֶרֶץ וְאָדָם עָלֶיהָ כְּרָאתִי. אֲנֹכִי עֲשִׂיתִי אֶרֶץ, וְדָאֵי. מָה הַטַּעַם עֲשִׂיתִי אֶרֶץ? מִשּׁוּם שֶׁאָדָם עָלֶיהָ כְּרָאתִי, שֶׁהוּא קִיּוּמוֹ שֶׁל הָעוֹלָם, שִׁיְהִיָּה הַכֹּל בְּשִׁלְמוֹת אַחַת.

פֶּתַח וְאָמַר, (שם מב) כֹּה אָמַר הָאֵל ה' בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם וְנוֹטִיָּהֶם רִקַּע הָאֶרֶץ וְצֹאצְאֶיהָ נִתְּן נִשְׁמָה לָעַם עָלֶיהָ וְרוּחַ הַלְלִיכִים בָּהּ. הַפְּסוּק הַזֶּה בְּאֵרוּהוּ, אָבֵל כֹּה אָמַר הָאֵל ה' בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם וְנוֹטִיָּהֶם - זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעַלָּה לְמַעַלָּה, שֶׁהוּא בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם, וְהַתְּקִינִם תְּמִיד, בְּכֹל זְמַן. רִקַּע הָאֶרֶץ וְצֹאצְאֶיהָ - זוֹ הָאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה, צְרוּר הַחַיִּים. נִתְּן נִשְׁמָה לָעַם עָלֶיהָ. [הָאֶרֶץ] זוֹ הִיא שְׁנוֹתְנַת נִשְׁמָה וְגו'.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַכֹּל הוּא לְמַעַלָּה, שֶׁהָרִי מִשָּׁם יוֹצֵאת נִשְׁמַת חַיִּים לְאֶרֶץ הַזֶּה, וְהָאֶרֶץ הַזֶּה לּוֹקַחַת הַנִּשְׁמָה לְתַת לְכֹל, מִשּׁוּם שֶׁהִנְהָר הַהוּא שְׁשׁוּפֵעַ וְיוֹצֵא, הוּא נּוֹתֵן וּמְכַנֵּס נִשְׁמוֹת לְאֶרֶץ הַזֶּה, וְהִיא לּוֹקַחַת אוֹתָן וְנוֹתְנַת לְכֹל.

בֵּא רֵאָה, כְּשֶׁבְרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָאָדָם, כְּנִס אֶת עַפְרוֹ מֵאֶרְבֶּעַ הַצְּדָדִים שֶׁל הָעֵלָם, וְעָשָׂה אֶת עֲצָמוֹ בְּמִקּוֹם הַמְּקַדֵּשׁ לְמַטָּה, וְהִמְשִׁיף עָלָיו נִשְׁמַת חַיִּים מִבֵּית הַמְּקַדֵּשׁ לְמַעַלָּה.

וְהַנִּשְׁמָה הִיא כְּלוּלָה בְּשִׁלְשׁ דְּרָגוֹת, וְעַל כֵּן שִׁלְשָׁה שְׁמוֹת הֵם לְנִשְׁמָה, כְּמוֹ שֶׁהַסּוּד הָעֲלִיּוֹן: נְפִישׁ, רוּחַ, נִשְׁמָה. נְפִישׁ, הִנֵּה פְּרִשְׁוָה, שֶׁהִיא תַּחְתּוֹנָה מֵהַכֹּל.

עֲלֵאָה. וְכֹלָא דָּא לְקַבֵּל דָּא. (ר"א צ"ג זח כגין למהוי דא ללבל דא) וְאִיהוּ יְקָרִיָּה לְעִילָא וְתַתָּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הָכִי הוּא וְדָאֵי. וּבְרָא אָדָם עַל פְּלָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה מ) אֲנֹכִי עֲשִׂיתִי אֶרֶץ וְאָדָם עָלֶיהָ כְּרָאתִי. אֲנֹכִי עֲשִׂיתִי אֶרֶץ וְדָאֵי. מָאִי טַעְמָא עֲשִׂיתִי אֶרֶץ, בְּגִין דְּאָדָם עָלֶיהָ כְּרָאתִי, דְּאִיהוּ קִיּוּמָא דְעִלְמָא, לְמַהוּי כֹּלָא בְּשִׁלְמוֹ חַד.

פֶּתַח וְאָמַר, (ישעיה מב) כֹּה אָמַר הָאֵל ה' בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם וְנוֹטִיָּהֶם רִוְקַע הָאֶרֶץ וְצֹאצְאֶיהָ נּוֹתֵן נִשְׁמָה לָעַם עָלֶיהָ וְרוּחַ הַלְלִיכִים בָּהּ. הַאי קָרָא אוּקְמוּהָ, אָבֵל, כֹּה אָמַר הָאֵל ה' בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם וְנוֹטִיָּהֶם, דָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעִילָא לְעִילָא. דְּאִיהוּ בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם, וְאִתְקִין לִיהַ תְּדִיר בְּכֹל זְמַנָּא. רִוְקַע הָאֶרֶץ וְצֹאצְאֶיהָ, דָּא אֶרְעָא קְדִישָׁא, צְרוּרָא דְחַיִּי. נּוֹתֵן נִשְׁמָה לָעַם עָלֶיהָ. (הָאֶרֶץ) דָּא הִיא דִּיְהִבָּה נִשְׁמָה וְגו'.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כֹּלָא אִיהוּ לְעִילָא, דְּהָא מִתְּמַן נִפְקָא נִשְׁמַתָּא דְחַיִּי לְהַאי אֶרֶץ. וְהַאי אֶרֶץ, נִקְטָא נִשְׁמַתָּא לְמִיְהִב לְכֹלָא. בְּגִין דְּהָהוּא נְהָר דְּנִגִּיד וְנִפְיָק, אִיהוּ יְהִיב וְעִייל נִשְׁמַתִּין לְהַאי אֶרֶץ, וְאִיהוּ נִקְטָא לוֹן וְיִהִבָּא לְכֹלָא.

תָּא חֲזִי, כִּד בְּרָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִיהַ לְאָדָם, אֲכַנִּישׁ עַפְרִיָּה מֵאֶרְבֶּע סְטְרִין דְעִלְמָא. וְעַבְד גְּרַמְיָה בְּאֵתֵר דְּמְקַדֵּשָׁא לְתַתָּא, וְאִמְשִׁיף עָלֶיהָ נִשְׁמַתָּא דְחַיִּי מִבֵּי מְקַדֵּשָׁא לְעִילָא.

וְנִשְׁמַתָּא אִיהִי כְּלִילָא בְּתַלַּת דְּרָגִין, וְעַל דָּא (דף רז ע"ב) תַּלְתַּת שְׁמָהִין אֵינּוּן לְנִשְׁמַתָּא, כְּגוֹוְנָא דְרִזָּא עֲלֵאָה. נְפִישׁ, רוּחַ, נִשְׁמָה. הָא אוּקְמוּהָ דְאִיהִי תַתָּא

רוח, היא הקיום ששולט על הנפש, והיא דרגה עליונה עליה לעמד עליה בכל פראוי. הנשמה היא הקיום העליון על הכל, ושולטת על הכל, דרגה קדושה, עליונה על כלם.

אלו שלש הדרגות פלולות בבני האדם, לאותם שזוכים לעבודת רבונם. שהרי בהתחלה יש בו נפש, והוא התקון הקדוש לתקן בו את האדם. כיון שבא האדם להטהר בדרגה הזו, נתקן להתעטר ברוח, שהיא דרגה קדושה ששורה על הנפש להתעטר באדם שהוא שזוכה.

כיון שהתעלה בהם, בנפש והרוח, ונכנס ונתקן בעבודת רבונם פראוי, אז שורה עליו נשמה, דרגה עליונה קדושה, ששולטת על הכל, כדי להתעטר בדרגה עליונה קדושה. ואז הוא השלם של הכל, שלם בכל הצדדים, לזכות בעולם הבא, והוא אוהבו של הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר להנחיל אהבי יש. מי הם אוהבי? אלו הם שבהם נשמה קדושה.

אמר רבי יהודה, אם כך, הרי כתוב כל אשר נשמת רוח חיים באפיו וגו'. אמר לו, כך הוא ודאי, שהרי לא נשאר בהם.

השלמה מההשמטות (סימן ב)

כך אשר נשמת רוח חיים באפיו מכל אשר בחרבה מתו (בראשית ז). שאל רבי חייא את רבי אבא, אמרתם שנשמה לא נכנסת לבן אדם עד שמסתפל בעבודת הקדוש ברוך הוא, ואז תהיה לו אותה נשמה, ואמרתם שהנשמה היא קדושה מעלה על הכל. אם

מכלא. רוח, איהו קיומא דש'לטא על נפש, ואיהו דרגא עלאה עליה, לקיימא עליה בכלא כדקא חזי. נשמה, איהי קיומא עלאה על כלא, וש'לטא על כלא, דרגא קדישא עלאה על פלהו.

ואלין תלת דרגין, פלילין בהו בבני נשא, לאינון דזכאן לפולחנא דמאריהון. דהא בקדמיתא אית ביה נפש, ואיהו תקונא קדישא לאתתקנא בה בר נש. כיון דאתי בר נש לאתדפאה בהאי דרגא, אתתקן לאתעטרא ברוח. דאיהו דרגא קדישא דשריא על נפש לאתעטרא ביה בר נש, ההוא דזכאי.

כיון דאסתלק בהו, בנפש ורוח, ועאל ואתתקן בפולחנא דמאריה כדקא יאות. כדין שריא עליה נשמה. דרגא עלאה קדישא, דש'לטא על כלא. בגין לאתעטרא בדרגא עלאה קדישא. וכדין איהו שלימא דכלא, שלים בכל סטריין, למזכי בעלמא דאתי. ואיהו רחיקא דקדשא בריך הוא, כמה דאת אמר, (משלי ח) להנחיל אוהבי יש. מאן אינון אוהבי, אלין אינון דנשמטא קדישא בהו.

אמר רבי יהודה, אי הכי הא כתיב, כל אשר נשמת רוח חיים באפיו וגו'. אמר ליה, הכי הוא ודאי. דהא לא אשתאר בהו.

השלמה מההשמטות (סימן ב)

כך אשר נשמת רוח חיים באפיו מכל אשר בחרבה מתו. שאל רבי חייא לרבי אבא אמרתון דנשמטא לא עיילא כבר נש עד דאסתפלת בפולחנא דקודשא בריך הוא וכדין ליהוי ליה ההיא נשמטא.